

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові, що дня
крім неділі і руских свят
о 5 1/2 год. пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II, (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в пасажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —

Реклямації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні довесеня по 30 сот.
від стрічки.

Всеросійські змагання проти Австрії.

(Δ) З того часу, коли Японці нанесли Росії страшне поразенє на далекому Сході, з якого не може очуняти, звернули ся славянофільські круги російські на захід, щоби тут між Славянами відновити свої звязи і тим способом скріпити захитане своє становище в Європі. Вся робота розпочата проф. Борзенком, генералом Владіміровим, гр. Бобринським et cons. з окликом неославізму, що мав направити здискредитовану славу давнішого панславізму а в дійсности русофільської об'єднательної ідеї, мала метою, приєднати для сеї ідеї австрійських Славян. Ся робота на разі не осягнула мимо зїздів в Петербурзі, у Варшаві, у Львові і в Празі ніякого практичного вислїду, хоч навіть Поляки огірчені прускою політикою в Познаньщині кинули ся в плав тою струєю, а затривожені радикальною агітацією в Галичині почали братати ся яєно з нашими москвичами і всіюди їх розпачувати.

Однакє мимо сеї хвилевої безуспішности розпочата в тім напрямі робота, щоби австрійських Славян, а передовсім Чехів і Русинів, між котрими москвофільство доволі закорінилось, приєднати для своїх намірів. Як небезпечною для Австрії є ся робота російських об'єднательнів під невинною покришкою якогось ніби то лише культурного неославізму, могли міродатні круги австрійські зрозуміти в часі австрійско-сербського спору, в котрім Росія відгривала таку важну роль.

Отже мимо хвилевої невдачі всеросійські змагання не перестають дальше вести

запопадливо сего посїву, який зроблено минушого року, а старають ся з підмогою Глебовіцких, Марковів, Дудикевичів et consр. дальше управляти ниву під обильнійший посїв. З підмогою дневникарства витворюють всеросійські об'єднательні відповідний тому і потрібний для своїх цілей настрої серед австрійських Славян, щоби між ними викликати ворогованє проти Австрії, а Росію представити яко єдиноспасительну для Славянщини — провідницю.

«Новое Время» виступило сими днями з статєю перепочненою напастями проти Австрії і видумками про державні наші і міжнародні відносини. Ціль такого поступовав дуже ясна — ятрити проти Австрії і підбурювати тутешних Славян, роздувати між ними невдоволенє, щоби відтак Росія стала для них тим раєм, в яким можуть єдино бачити спасенє.

Але побіч сеї деструктивної кертичної роботи іде рівночасно позитивна діяльність всеросійських об'єднательнів, щоби галицьких Русинів підготувати на добрих населенців «галицької губернії». Маємо тут вже досить всяких обществ і інститутів, в кстрях молодїж мужеска і женська обучає ся «літературному общеруському язку», роблять ся пильні заходи, очевидно також «пособіями всеросійських об'єднательнів», щоби заснуват учительську семінарію і гімназію з москвофільською викладною мовою, а побіч дотеперішних часописий «Галічанін», «Русь» і т. п. що намагають на московщину, має бути заснований дневник видаваний «настоящимъ русскимъ языкомъ».

Крім того посягають всеросійські об'єднательні і за иншими царинами нашого народного життя і розвитку. «Московскія Вѣдомости» впевнили ся, що взаємини Ро-

сії з Галичиною вже досить добре навязані і тому виказують потребу утворити в Галичині торговицю для збуту російського промислу.

Сю гадку «Моск. Вѣдомостей» підхоплює півурядова «Россія» і піддержує єї ось як: «Положена побіч нашої (російської) границі Галичина, проявляє скріплене тяготінє до Росії. З огляду на схожість язика, навіть книжки до читаня для люду спроваджує Галичина з Росії. Взагалі занявши ся сею справою, моглиб ми значно розширити наш відбит на тій торговиці. Правда, що населенє Галичини не дуже засібне, але супроти прихильного настрою сего населеня для Росії, наші товари могли би стало там іти, а звідтам можна би їх звернути до инших славянських країв Австрії».

Та на перший погляд невинна гадка збування російських плодів в Галичині має також далекосягле політичне значінє, наколи собі пригадаємо справу закупна «гуцульських коний» і процесу Ольги Грабар.

Процес Мончаловского також кине певне світло на ті відносини і змагання, а все те разом під покришкою культурних і торговельних змагань має метою скріпленє всеросійської об'єднательної ідеї в Галичині, котру Росія радаб мати своєю губернією.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Державна рада збирає ся на весняну сесію 27. с. м. Президент др. Паттай видав оловіщенє про дневний порядок 1-ого, вступного засіданя, на котрім уміщена лише яко одна

Сільвіо Пелліко.

Із днів мого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійської мови переклав

Володимир Дерягука.

(Дальше).

Щоби утрвалити себе ще більше в сій постанові, прийшов я до сеї гадки, щоби совісно списувати від тепер всі мої внутрішні почуваня. В тім лиш було лихо, що комісія дозволила мені вправді мати у себе чорнило й папір, але по числяла мені аркушики, забороняючи строго дерти їх і зарезервувала собі провіренє, на що я паперу ужив. Щоби заощадити паперу, призвав я на поміч невинну штучку: кусником скла виглядав я стіл, що був у мене, а на нїм писав я щоденно довгі розважаня з обсягу обовязків людий а спеціально мене самого.

Години, що їх переводив я на такім занятю, можу сказати, не пересаджуючи зовсім, були для мене незвичайно милі, мимо трудного віддиханя з причини незвичайного горяча і мимо болючих укушень комарів. Щоби їх устеречи ся, о скільки се лише було можливо, мусїв я, мимо страшної спеки, обвивати собі добре голо-

ву й руки і так писати; треба було добре окутати руки, щоби комарі не залазили до рукавів.

Отсеї мої розважаня мали передовсім характер біографії. Переводив я в гадці цілу низку всего добра й зла, що товаришило мені від самої молодости, провадив розговор з самим собою, намагаючись розв'язати кожний сумнів; порядкував я, як міг найліпше, всі мої відомости, всі погляди на кожду справу.

Коли цілий стіл був записаний, перечитував я все кілька разів, розважав над тим, над чим давніше розважав, аж вкінці рішав ся (часто з боєм) зіпкратити все кусником скла, щоби стіл був знов пригідний до принятя наново моїх думок.

Продовжав я отже мою історію, нереривав її всякими скоками, аналізами над сею або иншою точкою метафізики, етики, політики, релігії, а як того було вже досить, то зачинав я її читати і відчитувати та успокоював ся.

Тому, що я не хотїв мати яких небудь перешкод в прикликуюваню до пам'яті з більшою точністю фактів, які я собі пригадував і моїх поглядів, тай, предвиджуючи якусь можливу інспекційну візиту, — писав я шифром, с. є переставленими буквами й скороченнями, до чого я дуже наляк. Та подібних відвідань я не зазнав тай ніхто не припускав, що я так добре переводив мої злиденні дні. Як лиш зачув я кроки сторожа, або як хто почав відмикати двері, то накривав я сейчас стіл циратою і ставив на ній каламар та дозволений зшиток паперу.

XXVIII.

Сему зшиткови посв'ячував я рівнож трохи мого часу, нераз навіть ціліський день й ніч. Списував я у нїм деякі літературні твори. Тоді скомпонував я: Ester d' Engadi i Idinia d' Asti тай деякі пісні, як: Tancreda, Rosilde, Eligi a Valafredo, Adello, кілька инших начерків трагедий і инших творів, а між тими начерк поевній: Lega Lombarda i Cristoforo Colombo.

Тому, що не було завжди справою легкою й догідною одержати новий зшиток, коли старий вже був записаний, — то начерк робив я на столі, або на папері, в яким привошено мені сухі фіги й інші овочі. Нераз давав я мій обід котрому з секундів і завірюючи єго, що не маю аветату, доводив я до того, що він додав мені аркуш паперу. Се лучало ся дуже рідко, коли стіл був записаний а мені не хотїло ся єго зішкробувати. В таких разях терпів я голод і хоч завідатель мав у себе мої гроші, то я не жадав від него їди через цілий день, в часті тому, щоби сторож не підозрівав мене, в якій я ціля дав йому обід, в часті тому, щоби він не прийшов до того пересвідченя, що я сказав єму неправду, коли вневнював єго про брак апетиту. Вечером покріплював я себе сильною кавою і просив, щоби її приладила Zioga Zanze. Се була донечка завідателя, що робила каву незвичайно сильну, коли лиш могла її зробити без відомости матери; кава та, випита на випорожневий жолудок, спричиняла рід якоїсь конвульсії не конче прикрої, що не покидала мене ціліську ніч.

точка: звіт народо-господарської комісії про зміну і доповнене промислового закону. Очевидно не хотів президент випереджувати наради клубових предсідників, котрі постановлять, які справи належали би з програми робочої насамперед полагодити. Наглі внесення в марцевій сесії в частині полагодженні, в частині взято їх назад, але мабуть тепер знов виринуть такі внесення з ріжних сторін, хоч нема наміру подавати тепер такі внесення в обструкційних цілях, бо навіть чеські радикали остерігають перед поворотом до обструкційної тактики. Ми вже згадували, що й рускі послі дійшли до переконання, що обструкція послужила лише польському колу для досягнення успіхів в тих двох роках і тому на першій засіданню руского клубу мають нарадити ся, яким би то іншим способом руский клуб мав зазначувати своє невдоволене правительству.

Можна отже сподівати ся, що тепер держ. рада не зустріне ся з перепонами в законодавній роботі.

Перше читане відбуде ся що до отсих проделог: бюджет, проделог про кредит на сплату 54 мільонів корон Туреччині, язові начерки і румунський торговий договір. Проделог про суспільну безпеку відослано без першого читання до комісії. Німецькі сторонництва, як ми вже давніше звіщали, будуть наставати на се, щоби як найскорше відбуло ся перше читане проделог язового закону і окружного поділу Чех. З впливової сторони відраджують Чехам опирати ся першому читанню сих проделог (вчора подали ми також голос в сій справі гр. Туна), можливо отже, що Чехи ще розрадіть ся, щоби не допустити першого читання сих проделог. Для обряд над бюджетом буде проделогне внесенне на скорочене поступоване; можна вельми сумнівати ся, чи поведе ся ухвалити правильний бюджет. Мабуть скінчуть ся так на провізорії.

Др. Крамарж в статі про політичне положення виступив у своїм дневнику: „Den“ проти радикалізму, о чім ми вже вчора натякнули.

„Поважнійше, як у нас було звичаєм, пише сей провідник молодочехів, треба тепер призвудумати ся про сучасне положення. Давнійше мали ми на се лише оден спосіб: радикальний опір! Здає ся, що як раз сей спосіб в своїй простоті приніс би нині найменше добра. Обставини вельми змінили ся.

„В державній раді сьогодні нема місця для катастрофальної політики. До сего недоставало відваги тоді, коли положення було більш як критичне, — сьогодні на дневній черзі стоїть суспільна безпека і журба, щоби державної ради знов не зачинено. Знищене держ. ради не довелоб отже до цілі, лише

В сїм на пів північній стані почував я здвоєне моїх інтелектуальних сил; тоді писав я поезії і розумував тай молив ся аж до світу в незвичайним вдоволенем. Опісля обнімало мене нечаянне ослаблене; тоді кидав ся я на ліжку і мимо комарів, що ссали в мене кров, хоч я був окутаний, — засипляв я глибоко одну, або дві години.

Такі noci, спричинені сильною кавою, випитою на порожній жолудок, що переминали серед так солодких роздумовань, видавали ся мені надто добродійними, щоби я не мав їх частійше закоштувати. Тому, навіть, відчуваючи потреби, брати папір від сторожа, часто не брав я при обіді нічого до уст, щоби вечером закоштувати той бажаної, магічної оянілості. Щасливий я був, коли доходив до цілі! Нераз лучало ся мені, що кави не робила побожна Zanze, а тоді кави була гидким глином. Такий случай додавав мені трохи злого гумору. Місто бути підбадьореним, я був повільним, невдоволеним, відчував голод, кидав ся на ліжку і не міг заснути.

Тоді жалував ся я перед Zanze а вона співчула зі мною. Одного дня сказав я до неї кілька острих слів, немов би то вона мене ошукала, а тоді біденька розплакалася і сказала мені:

— Добродію, нікого я ще не ошукала а всі мені закидають облуду.

(Дальше буде).

до пораження радикальної політики. Скріплені заграничним положенням Німці не потребували нічого більше, як щоби Чехи вибрали самих радикалів і тим способом самі виключили ся із всякої комбінації політичної — а тоді правительству потребує оперти ся лише на Німців в надії, що у Поляків найде також і тоді піддержку, наколиб они формально не творили більшості з Німцями. Нерозумним радикалізмом допомогли ми в не свою пору повалити кабінет бар. Бека. Для бар. Бека було правительству з Чехами основним услівем політики. Бар. Бінерт готов без або проти Чехів правити, наколи лише чеські міністри без важних портфелів на зверх надають ему освітлення безсторонности. Після нечуванних похибок Англії, Росії і Сербії, котрі всі разом загнали Австрію в рамена Німеччини, повинні ми Славяни вельми обережно обміняти такі похибки тактичні. Розходить ся також о язовий закон, а політика, котра би змагала до здержання розправи над сим законом, не давала би ніякої певности. Розумнійше було би подумати про се, щоби не найшла ся більшість, котра би притакнула поділови нашого королівства. Тепер настало зовсім инше положення і для нас, зовсім инше, як було перед великоднем. Коли засадничо радикальна політика і перше була анахронізмом, то в нинішнім положенню булаб она дурницею і тяжким гріхом на чеськім народі“.

Дивна річ, що др. Крамарж, котрий все пер молодочехів до радикальної політики в своїй нагінці за популярністю, аж тепер прийшов до того переконання, що радикальна політика є дурницею і гріхом, що она довела чеський нарід до такого некористного положення. Др. Крамарж хвалив ся давнійше, що повалив гр. Туна, за то прийшов др. Кербер, котрий виступив з начерком язового закону і окружного поділу. Д-ра Кербера повалили Чехи і чванили ся тим яко великим успіхом своєї політики, а тепер п. Машталька, про котрого промову ми вчора звіщали, признає, що язовий закон д-ра Кербера був гірший, як теперішній. Так само повалили Чехи і бар. Бека, котрого тепер славлять. Показує ся, що у всіх своїх політичних обчисленнях молодочехи помиляли ся, сподіваючись досягнути щось більше, а тимчасом втратили і давнійші свої придбання досягнені за гр. Баденого і бар. Гавча. Тепер зрозуміли, що політика їх була хибна і намагають ся вступити на иншу дорогу, щоби не впадати в давнійші похибки.

Всеж таки признане похибок, хоч і опізнане, є дорогою до поправи.

Руский клуб, як ми вже звіщали, також задумує понехати дотеперішню свою тактику, бо за два роки, після таких рожевих надій і бундючних виступів, переконав ся, що не досягнув ніяких успіхів, а так як Чехи своєю тактикою допомогли лише скріпити ся Німцям, так Русаки до того самого допомогли Полякам і москвофілам. Чи руский клуб схоче в своїм складі покористувати ся і власним однолітним досвідом і досвідом чеської політики, покаже недалека будучина, покаже ся після перших засідань клубових і посольської палати. Може теперішня зневіра і пригноблене, що задля такої безуспішности рускої політики проявляє ся в нашій суспільности, спонукає руский клуб зріло застановити ся над питанням, що і як дальше?

N. W. Tagblatt звіщає з інформованої угорської сторони, що в кругах кабінету Векерлього уважають положення страченим, позаяк становище австрійського правительства в банківській справі виключає компроміс. Угорське правительство числить ся з тим, що нині одержить повідомлене про се, що кабінет Бінерта відкинув начерк картелевого банку. Тим способом ожидає угорське пересилене заострити ся. Кабінет Векерлього буде приневолений подати ся до димісії а се буде знаком до парламентарного пересилення.

N. fr. Presse подає, що цїсар постановив не їхати до Будапешту. То понехане подорожі цїсаря Франц Йосифа до Будапешту має важне політичне значення, бо доказує, що кермуючі сфери монархії не годять ся тепер з політикою незалежного сторонництва в угорськїм соїмі.

Вчора по полудни відбула ся рада тих угорських міністрів, котрі прибули попередного дня до Відня. Імовірно Кошут і Апові представляли цїсареві пропамятне письмо в справі утворення самостійного угорського банку. В случаю, колиб

Корона не приняла сеї проделог, можна уважати певною річю, що цілий кабінет подасть ся до димісії і повідомить про се посольську палату.

На вторковій довірочній нараді 80 членів незалежного сторонництва задумувано ухвалити маніфест в хосен самостійного банку і вислати відповідну телеграму з підписами всіх присутних послів до міністрів, перебуваючих у Відні. На просьбу посла Гойчого, який порозумів ся телефонічно з Кошутом, понехано сеї намір, признаючи его злишним. Порішено урядити Кошуту овацію по повороті з Відня.

Кошутівське дневникарство намагає ся робити свому провідникови ярмарочним способом велику рекляму. Всіми способами силкує ся дневникарство се вмовити в міродатні чинники, що Кошут представляє в своїй особі великанську більшість мадярського народу. Поодинокі часописи взивали до висилання демонстративних телеграм чолобитних Кошуту на час его віденського побуту. Завзятий противник банкової спільности посол Гольльо підготовляє скликане віч в Будапешті, на котрих мали би бути ухвалені резолюції з візванем правительства, а передовсім Векерлього і Кошута, щоби не піддавали ся в боротьбі о самостійний банк. Також по краю проявляють незалежність незвичайну рухливість.

Дуже влучно оцінює властиві причини угорського пересилення будапештський дописуватель Deutsches Volksblatt, органу Верганього. Перед трема роками нинішнє коаліційне міністерство, обнімаючи державну керму, зобовязало ся в умові з Коронаю, що переведе виборчу реформу на основі загального і рівного права виборчого. Се домагане поставила Корона, впевнивши ся, що лише тим способом в Угорщині настане спокій і вдоволене широким верств народних а також немадярських народностей, що лише тим способом запобігти можна ненастанним змаганням незалежниць до відокремлення Угорщини і викликуваним ними пересиленням для вимушення всяких уступок яко підстав до поступового відокремлення. Андраші Кошут і Апові, припавши в умові з Коронаю на зобовязання перевести виборчу реформу, вже в повороті з Відня до Будапешту придумували способи, як би се ударемнили, але що Корона безнастанно уринаглювала сю справу, отже гр. Андраші виступив із своїм начерком, котрий вводить плюральність, постанови вельми еластичні про агітаторів і вимагане, щоби виборці виказали ся що є письменні на основі укінченої 6-класової школи (такі є лише по містах) або іспитом зложеним перед окремими комісіями. Все те мало запевнити перевагу міщанським жывлам, перенятим ідеєю незалежности, бо хоч гр. Андраші стоїть на основі угоди з 1867 р., то отверто висловив ся перед своїми прихильниками, що треба удержати сторонництво з 1867 року, щоби тим скорше здійснити ідею незалежности. Таку випачену виборчу реформу намагає ся перевести коаліційне міністерство, але що се ему не псевело ся головню задля опору Корони, отже задля того коаліційне міністерство намагає ся тепер висунути банкову справу і війскову угоду, щоби викликанем міністерського пересилення добити ся нових уступок в користь поступового відокремлення.

Знаменне значення має в сій справі вість, яку подаємо висше, що цїсар занехав намірений виїзд до Будапешту. Коли коаліційне міністерство внесе подане о відставку, можливе є покликане тимчасового кабінету або міністерства з Криштофім, творцем начерку виборчого закону, на чолі, розв'язане соїму і переведене нових виборів з окликом загального виборчого права.

Заграниця.

Легковажене, з яким відносила ся європейська печать до молодотурків після останнього перевороту, оказало ся неоправданим. Здавало ся, що їх політична кар'єра вже раз на все скінчила ся. Тому то вість про похід молодотурків на Царгород принято в Європі з великим невдоволенем.

Між тим показало ся, як хибною була думка європейської публичної опії, що вважала молодотурків лише слабою партією. Їх сила станула тепер наглядно перед очима Європи. В дуже короткім часі зуміли они зорганізувати сильну, віддану собі цілковиту армію, яка частя-

ми посуває ся під Царгород. Кожної хвилі належить сподівати ся, що Царгород попаде в їх руки.

З хвилею переходу Царгорода в руки молодотурків наступить упадок султана Абдуль-Гаміда. Своє довголітнє, повне всяких злочинів панованє завдячує він своєму великому дипломатичному талантові. Молодотурків удало ся єму повалити на якийсь час перекупом. Він перекупив духовенство і військо. Колиж побачив, що сили молодотурків не зломив раз на все, він хитро почав голосити, що похід молодотурецьких військ на Царгород дїє ся з єго волі, вислав навіть для сих військ живність і дарунки та запевнив, що сповнить всі бажаня молодотурків, збереже конституцію і парламент. Все те обдумав на те, щоби зискати на часі і знайти догідну хвилю, щоби сї приреченя на ново зломати.

Они одначе не уратують султана. Розходять ся вісти, що вже найближшій „селямлік“, який випадає в п'ятницю, відбуде ся з новим султаном на чолі. Молодотурки хотять оголосити султаном молодшого брата Абдуль-Гаміда, Решада-ефенді, раз для того що він є правним наслідником свого брата, а по друге, не є він визначною особою під всяким зглядом, тому сподіють ся молодотурки, що новий султан буде сповняв їх волю.

НОВИНИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Терентія; римо-кат.: Войтіха еп. — В суботу: руско-кат.: Антин; римо-кат.: Георгія м.

— Українське Наукове Товариство в Києві. Для 18. цвітня відбуло ся XVI наукове зібранє Українського Наукового Товариства, присвячене пам'яті М. Гоголя і розпочало ся коротенькою промовою голови Товариства, проф. Мих. Грушевського, котрий вяснував мету, яку ставило собі Наукове Товариство, улаштуючи се зібранє. Потім дійсний член Товариства О. Грушевський прочитав розвідку „Гоголь і українське суспільство“. Він зазначив, що петербурська природа, всі умови життя на чужині, такі несхожі до того, що бачив Гоголь на Україні, дуже сприяли пробудженю у него українських симпатій. З листів і повістей Гоголя ми бачимо, як цікавили єго контрасти і побут України і чужини, контрасти минулого і сучасного життя рідної країни. Сей самий настрій переживало і багато інших Українців, сучасників Гоголя, закінчених далеко від рідного краю. Рядом цитат із творів Українців першої половини XIX віку докладчик ілюструє ту думку, що любов до України — спільна риса у Гоголя і єго земляків. Тільки у великого поета виявляє ся она виразнійше, яскравіше. Також і зацікавлене українською етнографією було у него спільне з іншими Українцями, як от Квітка та ин., тільки Гоголь етнографічним елементом в своїх творах користував ся обережнійше, з більшим художнім тактом. Сучасна Гоголева українська інтелігенція, а також і він сам, дуже цікавлять ся народною творчістю, народною поезією. Під впливом народної поезії незабаром увесь побут української людности опоетизує ся, все життя України в очах тодішньої інтелігенції української починає уявляти ся чимсь величним і прекрасним. Все те можна помітити і в Гоголя. В душі єго віяла сила ніколи не могла захитати любови до України, сего жерела поезії. Поетична творчість українського народу, єго пісні пробудили у великого поета цікавість до рідної минувшини, до історії України так само, як і у Костомарова, Куліша, Максимовича і др. Любов до України, до її природи, побуту і минувшини ніколи не заглушувала ся нічим в душі Гоголя; она все виразно давала про себе знати і через те єго твори пробуджують серед Українців приспане національне почутє (посвідчення Костомарова і Куліша). Гоголь — син України, що жив інтересами сучасної інтелігенції. Далі дійсний член Товариства, А. Петровський прочитав розвідку: „Хороба Гоголя“. Він зазначив, що звичайно всі визнають Гоголя психічно ненормальним, але хороба єго й досі лишає ся гаразд не вясованою. Сам Гоголь звичайно дуже побільшує свою хоробу. Розглянувши її прояви, в яких вона давала про себе знати, др. Петровський зробив висновок, що се ні в якому разі не може бути меланхолія, бо поет ніколи не втрачав здібности відчуваня вражіння. На думку докладчика, Гоголь був звичайний неврастенік. Хоробу сю він одержав в спадщину від матери, а потім она розросла ся через те, що поет над силу працював. Умер Гоголь з голоду. Останнім читав свій доклад д. Ф. П. Сушицький: „Гоголь, як співець України“. Зазначивши те, що Гоголь вважав для себе за велике щастє бути співцем рідного краю, докладчик

історико-літературними, етнографічними і філософськими порівняннями доводив, що великий поет — се щастє досягнув. Доклад д. Сушицького зложено в значній мірі по працях проф. Петрова і проф. Мандельштама.

— Св'ященники в Америці мають найкрасше поле до діланя, особливо в Зєдинених Державах. Власти відносять ся до єпископів з великою пошаною. Президент републики їхав з кардиналом аж до С. Люї, щоби бути присутним на геологічний диспут в єзуїтському університеті. Одного єпископа іменувала держава мировим судиею в справі великого гірничого страйку. Парохіяни відносять ся до парохів з сердечною любовю, але ті за то багато працюють: закладають церкви, школи, шпиталі і самі тим всім заряджують. Через то заходять між парохами а парохіянами тісні зносини.

— Німецький наслідник престолоа кн. Вільгельм в повороті з Букарешту приїде до Відня дня 25. с. м. і замешкає в цїсарськїм замку.

— Прогнані вломники. Онодїшньої ночі вломали ся невисліджені доси злодії до податкового уряду в Рожнітові коло Долини. Саме тоді переходив улицею жандарм Гаевекій і замітив, що в середині податкового уряду є якісь непрошені гості. Для безпеченства післав нічного сторожа до найближшої станиці по поміч жандармерії. Заки однак поміч прибула, злодії зачули, що їм грозить і утікли через вікно, стріляючи до жандарма. На місці влому остали лише знаряди до розбиваня кас.

— „Совісне“ сповнюванє обовязків. На львівськїм університеті завела ся практика, що деякі професори запов дають в програмі виклади, а потім їх не читають. Наслідком сего слухачі не можуть дістати потвердження вислуханий викладів і тратять курси через брак приписаного числа годив. Причиною сего є те, що деякі професори є послами до держ. ради. Так приміром проф. Гломбінський сповняє свою професорську задачу тим чином, що в минулім півроці явив ся всего на чотирох викладах. Колиж прийшов час потвердження т. зв. фреквентациї, сотки слухачів остали на леді, бо проф. Гломбінського не могли віднайти, аби їм підписав індекс, бо инакше тратили курс. Студенти зложили проте в деканаті правничого відділу цілу копію індексів, лишаючи їх до розпорядимости університетських властей. Цікаво, що зроблять з сим фантом, чи спровадять проф. Гломбінського в Відня до підписуваня індексів, чи вишлють індекси єму до Відня, чи студенти потратять курс? Інші професори послали урядили ся вигіднійше. Проф. Бузек — як пише одна з львівських газет — вирічує ся якимсь канцеляристом в краснім відлі, який без обиняків прибиває на індексах печатку з підписом сего професора. Професори Рошковський і Старжицький дали попен і фреквентацию за одним замахом підчас Різдвяних св'ят. Сумні відносини! Се мають бути висні студії!

— Робітничє св'ято а урядники. Францускі урядники почтові і телеграфічні, які недавно страйкували, вислали депутацію до міністра публичних робіт з просьбою, щоби позволив їм св'яткувати день 1. мая сего і кожного року. Се овчі переслідуваня Церкви у Франції. Урядники, не маючи церковних св'ят, випускають собі інші дні до св'яткованя.

— Жидівські здобутки у війску. Угорські независимці мусять завидувати жидам, що їм так легко прийшло здобути деякі уступки в війску що до пошеня... пейсів. Радість жидів з того приводу так велика, що львівський жидівський Tygodnik не забув сего оголосити друком. Вістку сю засягнув аж з Будапешту, де замічено ті пейси у переїжджаючих жовнірів-жидів з Галичини до Босни. Пейси, вадко, піросли в дорозі до Будапешту, коли редактор Tygodnik-a не бачив їх у Львові. Аж в Будапешті на двірці якийсь бистрооккий Мадяр, побачивши у багатьох жовнірів прачесані перед вухом лючки, запитав, що то є. Відповіджено єму, що то пейси, які начальна коменда військова дозволила жидам носити.

— Всьо кінчить ся добре. Гроза сербско-австрійської війни надсподівано скінчила ся миром, а з тим також гроза війни з Росією. Так само спокійно скінчить ся мабуть турецька заверуха. Молодотурецькі війська стоять вже від кількох днів під Царгородом, а рента війська машерує — як доносять телеграми — до того міста. Деякі часописи казали вже молодотурецькій армії зайняти Царгород, однак се ще не стало ся. Війська, якого числа ніхто на певно не знає, где дальших приказів. А тимчасом молодотурки переговорюють з султаном, який бе ся в груді, що він не винен останній орохобні. Отже молодотурки великодушнє прощають султанові і позваляють єму дальше сидіти на престолі. Султан не потребує тепер утікати в Царгорода, а єго гарем з 300 одалісками не буде рухати ся з місця. Се найновіші вісти з Царгорода.

— З російського раю. Смертні кари за місяць марець поменшили ся, порівнюючи з попередніми місяцями (січень — 100, лютий — 74) поменшало і городів, в яких відбуло ся кара. А саме в марцю в 9 містах відбуло ся 54 кар.

На першому місці, як звичайно, стоїть Катеринослав 21 кар, далі Лодзь, Тифліс по 8, Уфа — 7, Одеса — 4, Саратів — 3, Вильно, Курск та Орел по 1. Не звертаючи уваги на загальне обуренє громадянства на смертні кари, до якого пристало навіть „Новое Время“, засуди на смерть виголошують й досі. Так, в марці воєнними судами видано 145 смертних присудів в 29 городах. Правда, смертні кари можуть замінити ся каторжними роботами, але ся справа залежить від „усмотрїнія“ губернаторів.

— Вибух вулькана. Наслідком сильного вибуху вулькана Ріо де Каліва в Мексикю ціла околиця засипана поцелом і ливою.

— Дрібні вісти. На львівськїм університеті устанавлено лекторат вимови. Учителем буде п. Юлій Теннер, який вже заповів на літній курс виклади по 2 години тижнево.

Посмертні оповістки.

— О. Іван Ясїнський, радник митроп. консисторії з крилош. відзнаками, парох в Полюхові коло Задвїря, львівської єпархії, упокоїв ся дня 20. с. м. в 87. році житя, а в 52. р. св'ященства. В. є. п.!

Наука, штука і література.

— Рускі виклади на львівськїм університеті на філософськїм відділі заповіли в літнім півроці: Проф. М. Грушевський: Українська козачина в XVII віці (4 год. тижнево); З історії східної Європи XVII віка (1 год. тижня); Історичні вправи (1 г. т.).

Проф. др. К. Студинський: Літературне відродженє Галичини в першій половині XIX віку (2 г. т.); Історична граматика рускої мови (2 г. т.); Староруска повість (1 г. т.); Семінар для рускої філології (2 г. т.); Старинне агіографічне письменство (3 г. т.).

Проф. др. Ол. Колесса: Семінар для українсько-рускої філології (2 г. т.).

Доц. прив. др. Ст. Рудніцький: Основи геоморфології (2 г. т.); Географічні екскурсії (2 г. т.).

Проф. гімн. Кокорудз заповів по 2 год. тижнево науки рускої мови на I і II курсі руско-го лекторату.

На правничім відділі будуть викладати: проф. др. Двістрянський (австрійське право приватне); проф. др. Стебельський (австр. поступовне карне і про вязницї) і доц. прив. др. Вергановський (процедура цивільна). Перші два проф. провадять також дотичні семінари.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ.

— IV. звичайні загальні збори повітового тов-а ошадности і позичок „Праця“ в Бучачи відбули ся дня 25. марца с. р. при участі 107 членів. Зборам провадив п. Володимир Масляк. Іменем дирекції зложив звіт п. Іван Борис з діяльности і рахунків тов-а за рік 1908. Тов-о числило а 31. грудня 1907 членів 1097, прибуло 220 а убуло 12, лишило ся з 31. грудня 1908 членів 1305, з тих 87-97% селян.

Сума декларована на уділи виносить 28.080 К, а дійсно вплачена 25.429-40 К. Фонд резервний виносить 3.625-13 К, а резерва страт 665-78 К, так, що весь маєток тов-а виносить з днем 31. грудня 1908 р. 29.720-31 К, отжеж пересічно 22-77 К на одного члена. Вкладки щадничі виносять 142.626-01 К, а 11.827-48 К менше як в р. 1907. Стан кредитів виносив 60.000 К. Відношенє чужого капіталу до власного представляє ся процентом як 6-85 до 1. Тов-о уділило в 1908 р. позичок скриптових і вексєвих 127.060 К. Позички скриптові всі ітабульовані. Капітал оборотовий виносив 232.346-32 К. Загальний оборот касовий виносив 471.486-55 К. По звіті іменем комісії ревізійної п. Лев Балицький представив зборам згідність білансу з книгами, внїс на уділенє дирекції абсолюторії, яке то внесене прийняли збори без дискусії односторонно.

Чистий зиск розділено: на 6% дивіденду, фонд резервний і добродійні ціли. В місце уступившого заступника директора вибраний о. Евстахий Барановський. До Ради Надзираючої на місце вильосованих і уступивших увійшли пп.: о. Захарія Підляшевський, о. Йосиф Биливкєвич і Лев Балицький. До комісії ревізійної вибрані: о. Адріян Добрянський, др. Василь Маковський і Нікола Падох.

Кость Курило.

Письма з Америки.

(Дальше).

Jersey-City, 17. XII. 1908.

Не завжди пишеться тоді, коли гадки, мов би самі складно кидають ся на папір, переважно хватаєт ся людина пера тоді, коли свободного часу від буденних обов'язків кілька хвилинок. Так се воно й зі мною...

Не знаю впрочім, чи є мої письма падають під смак пов. читача, чи ні, — я пишу тому, бо передімню таких споминів із Америки ніхто із моїх братів не писав.

Для обговорення тутешніх умовин*), як і поняття урвоня розвитку нашої еміграції, вступаю по дорозі, де дасть ся, та де проживає хоча найменший гурток наших заточників.

Маючи в нотатці адресу до офісу «Little Russian Union» се є „Руско-Народний Союз» — одинока наша українська організація о цирих дійсних народних пересвідченнях, найшов я скоренько вулицю і число дому, та побачив великі букви писані на склі «Russian Union». Милесеньке собі вражінє робить той офіс. Організація ся находить ся під покровительством Іх Преосвященства Сотера Ортинського, а що має нині дійсно спосібних урядників, тому згідністю і великим хісном для нашої еміграції держить вона прапор народної любови і помочи між робучими братами і сестрами. Вона для своєї солідности сьміло може рівнятись з організаціями тутешньої Польонії і Германії. Нехай числа говорять про її хвальне діланє: союзних брацтв около 250, членів поверх 14.000, з по смертно-сирітських грошей має улькованих в ріжних банках 40.000 доларів, платить посмертне за члена 1000 доларів, а 1000, 600, 500, 200 після степені окалічення. Одно лишень можна було би закинути Союзови в Америці, се його назва „Russian“, бо гадаю, що гарвійше і натурчійше виглядало би „Ruthenian“ або „Ukrainian“, — коли саме теперішня назва „Russian“ компромітує нас в очах других народностей, та идентифікує нас тут з тим ославленим цароством, котре в річах віри і нації найбільшим нашим ворогом. Думаю впрочім, що не стидно називати таким прізвизцем, яке нас найвірвійше характеризує.

Ще одно. Коли се робить ся для бізнесу, себ то по американськи, для інтересу, то із сего великого хісна нема, противно назва «Russian» вводить неагоду і боротьби в приватне житє союзних брацтв.

Розвращавшись з урядниками Союзу, пішов я оглянути нашу церкву. Будовала у візантійським стилю, з темно-червоної, полірованої цегли по верху пять копул, золочений хрест, майже на найгарнійшій місци, де перетинають ся три вулиці, вона мусить звернути увагу кожного чужинця, що огляне Jersey-City.

На сю церкву мали великі надії Москалі, щоб загорнути її у свої руки. Процес трівав пять літ. Аж доперва в сих днях скінчив ся, виграною для нас. Річ мала ся так: Перед пятьма літами кільканайцять лемківських родин з горлицького повіту в Галичині перейшло тут на схизму, завдяки о. Обушкевичеву, — у громаді почались невзгоди і агітації інспіровані схизматичкими сьвященниками. По о. Підгорецьким, дуже заслуженім нашім сьвященникови, прийшов сюди о. Гумецький, ревний москвофіл та ніби своєю релігійною толеранцією позволяв видирати кервавицею будовану церкву. Але Боже Провідінє могутійше від московських рублів Плятона**). Невтомима праця нинішнього пароха о. Уліцкого і Божа поміч сподіяла, що церква є вже правно наша. Процесові кошти переносять 6000 доларів. А були тяжкі часи; — вже здавало ся, що церква пропаде, коли Плятон купив для себе довгий на церкві, вже побоювали ся

*) Автор збирає рівночасно материяли, що дотичать історії розвитку нашої еміграції в Північній Америці, як також розвитку гр.-кат. Церкви в Зєдин. Державах.

**) схизматичкий Владика в Нью-Йорку.

царохіяни, що за кілька хвилинок заспівають у ній: Боже царя храни!...

Бог дав инакше. Вийшли на яву крутїйства, сьвятотацкі присяги, скомпромітували ся облудні сьвідки, та правда Христова побідила. Аж серце радує ся, коли побачив я тепер сю церкву з народом скріпленим, молячим ся у ній до Того, котрий чудно веде слугів своїх по дорозі свого житя.

Пізнав я тут рівнож кілька заможнійших наших родин, що є властителями домів. Один з них іменем Голод, лемко, має навіть гарний готель вартости до 30 000 доларів. Після даних інформацій є тут звиж 4 тисячі нашого народу.

Місто само брудне і негарне, хоч велике і на скрізь фабричне, положене на березі Hudson-а від Nordh-Rivier, числить 250 тисяч мешканців. Воно належить вже до держави New-Jersey. По Ihamokin, се слідуюча точка нашої першої еміграції.

(Дальше буде).

Телеграми

в дня 22. цвітня.

Берлін. З Царгорода доносять, що ворохобня в Малій Азії розширяє ся. В Адоні облягли Турки місвійний будинок. В Мерсені християни схоронили ся до консулатів. Губернатор нічого не може помочи, бо має мало війська. Александретте облягають музулмани.

Відень. Kroat. Kog. доносять, що пос. Евг. Левицкий зголосив на найближшу сесию наглий внесок про внесенє міністерства для Галичиня, а установленє двох нових міністрів без тек, польского і руского.

Той сам посол зголосив також внесенє в справі управильнення язикової справи в Австрії.

Відень. Димісії угорского кабінету д-ра Векерлього ожидають в неділю.

Дяк іспитований з хорощим голосом, що умів би впровадити хоральний спів, знайде посаду в Звенигороді, п. Бучач. 39 (2-3)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише тутот і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Біліньского в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурєв тов. педагогічного, а 5% на свроти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Образи Шевченка, Хмельницького, Косенка від 6—200 К. Фігурки з гінеу 40 с і 120 К. Краватки, гєрдани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацкі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці ріжного рода поручають. — Склади „Сокільского Базару“ у Львові і Стрию.

Нездоровий жолудок не стерпить нічого

а наслідком того є: брак апетиту, біль жолудка, мловєє, забурєня при травленю, біль голови і т. п. Певну поміч проти того подають

КАЙЗЕР'А

Pfeffermünz-Caramellen

Лінарско випробовані!

Оживляючо ділаюче і помагаюче до травлення та скріплення жолудка средство.

Пакет 20 і 40 сотиків

у всіх аптиках і дрогуєриях.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Сонаяшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 30. цвітня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рільникам обезпечєним в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадниці почтової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 2.848.890.—

Удїли членські К 262.994.—

Позички уділові К 3.396.002.—

Канцелярії Товариства отворєні перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станіславова	5:40	—	—	—	—
Коломи.	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
„ Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
„ Курович	—	—	12:54	—	8:34
„ Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станіславова	—	—	—	2:40	—
Коломи.	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
„ Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
„ Курович	—	8:53	—	4:41	—
„ Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспільні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

